

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

**За науковою ред. чл.-кор. НАПН України, д. політ. наук
проф. К. В. Балабанова**

**МАРІУПОЛЬ
МДУ
2017**

УДК 378.014.25
ББК 74.484.4
І-73

Авторський колектив :

Балабанов К.В. (наук. редакція), Безчотнікова С. В., Булатова О. В., Воевутко Н. Ю., Гільченко О. Л., Годованик Є. В., Горбань Г. О., Гусєва О. І., Дяченко О. Ф., Жарікова Ю. В., Задорожна-Княгницька Л. В., Зайковський О. С., Іванова Т. В., Кажан Ю. М., Кислова Л. А., Кіор Ю. А., Константинова Ю. В., Косенко Ю. М., Кумуржи Е. С., Кутнякова Г. І., Лабєцька Ю. Б., Лисак В. Ф., Мараховська Н. В., Марена Т. В., Марченко М. О., Мацука В. М., Мороз О. А., Найдьонова Л. А., Павленко О. Г., Петрова І. О., Проценко О. Б., Смирнова М. С., Толпежников Р. О., Трифонова Г. В., Трофименко М. В., Шепітько С. В.

Затверджена до друку Вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 27 грудня 2017 р.).

Рецензенти:

Зарва Вікторія Анатоліївна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Бердянського державного педагогічного університету;

Мельниченко Світлана Володимирівна, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Київського національного торговельно-економічного університету;

Пономарьова Галина Федорівна, доктор педагогічних наук, професор, ректор Комунального закладу "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради.

УДК 378.014.25
ББК 74.484.4
І-73

Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету : кол. моногр. / за науковою ред. К. В. Балабанова. – Маріуполь : МДУ, 2017. – 430 с.

ISBN 978-966-97742-0-0

Колективна монографія присвячена питанням інтернаціоналізації вищої освіти. На думку авторів, основними напрямками розвитку інтернаціоналізації мають стати: включення всіх суб'єктів освітньої діяльності до процесу інтернаціоналізації, орієнтація інституціональної культури на міжнародну діяльність, позиціонування інтернаціоналізації як одного з пріоритетів розвитку університету під час стратегічного планування та прийняття рішень тощо. Особливу роль в цьому процесі автори монографії відводять університетам.

У монографії представлені результати багаторічних досліджень, які проводять науковці Маріупольського державного університету (МДУ), визначаючи міжнародну діяльність як стратегічний напрям розвитку сучасного університету.

Монографія розрахована на науковців, освітян та усіх небайдужих до проблем сучасної української вищої школи

УДК 378.014.25
ББК 74.484.4

ISBN 978-966-97742-0-0

© Маріупольський державний університет, 2017 рік

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1 Інтернаціоналізація вищої освіти: виклики сьогодення	9
1.1 Сутність, форми та складові розвитку інтернаціоналізації вищої освіти	9
1.2 Інтернаціоналізація вищої освіти як об'єктивна тенденція світогосподарського розвитку	21
1.3 Реалізація європейського вибору України у контексті інтернаціоналізації вищої освіти	44
Розділ 2 Конкурентоспроможність сучасного університету в умовах інтернаціоналізації вищої освіти	69
2.1 Інтернаціоналізація вищої освіти як фактор конкурентоспроможності сучасного університету	69
2.2 Правові аспекти забезпечення конкурентоспроможності сучасного університету в умовах європейської міждержавної інтеграції	111
2.3 Фактори конкурентоспроможності сучасного університету в умовах глобалізації	125
2.4 Міжнародна діяльність як умова конкурентоспроможності університетів України (досвід Маріупольського державного університету)	153
Розділ 3 Академічна мобільність як чинник інтеграції України у міжнародний освітній простір	206
3.1 Особливості розвитку академічної мобільності в сучасних умовах	206
3.2 Академічна мобільність студентів: основні напрями і тенденції розвитку	213
3.3 Особливості організацій та розвитку академічної мобільності викладачів	223
3.4 Розвиток академічної мобільності в українських навчальних закладах (досвід Маріупольського державного університету)	232
Розділ 4 Розвиток лідерського потенціалу викладачів та студентів в умовах євроінтеграції	250
4.1 Лідерство й нова філософія освіти	250
4.2 Лідерство й педагогічний менеджмент	266
4.3 Лідерські якості викладача та студента в умовах реформування вищої освіти в Україні	288

позиції на внутрішньому та зовнішніх ринках освітніх послуг, а система управління університетом є стійкою тільки в разі забезпечення конкурентоспроможності його освітніх продуктів. Орієнтація на інноваційну діяльність стала головною об'єктивною необхідністю для розвитку й конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах євроінтеграції. Обравши інноваційний шлях розвитку, університети стають лідерами на ринках освітніх продуктів, а їх конкуренція є рушійною силою розвитку української освітньої сфери.

Загалом дослідження показують, що сучасний університет може бути конкурентоспроможним на світовому ринку в тому випадку, якщо йому надана можливість для залучення своїх талановитих учених, викладачів і студентів, із достатньою кількістю та якістю матеріальних і фінансових ресурсів, інфраструктурною базою й ефективною моделлю управління та з використанням сучасного передового досвіду провідних освітніх закладів світу.

2.4 Міжнародна діяльність як умова конкурентоспроможності університетів України (досвід Маріупольського державного університету)

Багатьма українськими університетами накопичений значний досвід міжнародного співробітництва, що, безумовно, сприяє інтернаціоналізації вищої освіти, розширює можливості випускників українських навчальних закладів на міжнародному ринку праці, а найголовніше – забезпечує формування у них вміння жити у полікультурному середовищі і працювати за умов жорсткої конкуренції. Практичним втіленням такої ситуації є науково розроблена й апробована модель міжнародного співробітництва Маріупольського державного університету. Інноваційність моделі міжнародного співробітництва Маріупольського державного університету полягає в її комплексності, розширенні суб'єктів і форм міжнародного співробітництва; уведенні міжнародного компонента в

усі сфери життєдіяльності університету з метою якісної підготовки фахівців і формування полікультурної особистості.

Організаційний компонент моделі систематизує й визначає основні напрями діяльності університету. Так, МДУ одним із перших вишів України у 2004 р. у Болонському університеті підписав Велику Хартію університетів – базовий документ, який визначає основні принципи розвитку сучасного європейського університету в межах Болонського процесу. Всі університети, що підписали Велику хартію, саме цим сприяють підвищенню мобільності студентів і викладачів, формують спільну політику у сфері освіти і науки, забезпечують досягнення еквівалентності статусу дипломів, титулів, екзаменів. Модель міжнародного співробітництва МДУ була позитивно поцінована міжнародними експертами. Розвиваючи контакти, що вже існують, з міжнародними партнерами і встановлюючи нові, МДУ розв'язує комплекс завдань, пов'язаних із навчально-методичною, науково-дослідною роботою, зміцненням кадрового потенціалу, розвитком матеріально-технічної бази університету. Вказані напрями роботи є своєрідною рекламою діяльності університету, переваг вітчизняної системи вищої освіти, що покращують імідж України, підвищують якість підготовки спеціалістів та рівень викладання.

За роки своєї роботи МДУ розробив власну модель міжнародної діяльності, що передбачає комплексне співробітництво з міністерствами освіти, міністерствами закордонних справ, дипломатичними представництвами, обласними адміністраціями, меріями, провідними університетами, фондами, державними та громадськими організаціями зарубіжних держав. Зацікавленість закордонних партнерів у діяльності Маріупольського державного університету свідчить про ефективну роботу, спрямовану на забезпечення якісної підготовки студентів, розширення освітніх, наукових та культурних зв'язків та позиціонування університету у країнах-партнерах як перспективного та авторитетного навчального закладу, який динамічно розвивається. За 2012–2017 роки університет відвідало понад 145 офіційних делегацій з Великобританії, Вірменії, Греції, Ізраїлю, Італії, Канади, Кіпру, Литви, Німеччини, Польщі,

США, Франції, Чехії, Швейцарії, Швеції, Японії та ін. загальною кількістю 317 осіб. Динаміку візитів іноземних делегацій до МДУ, їх кількісний склад представлено на рис. 2.11

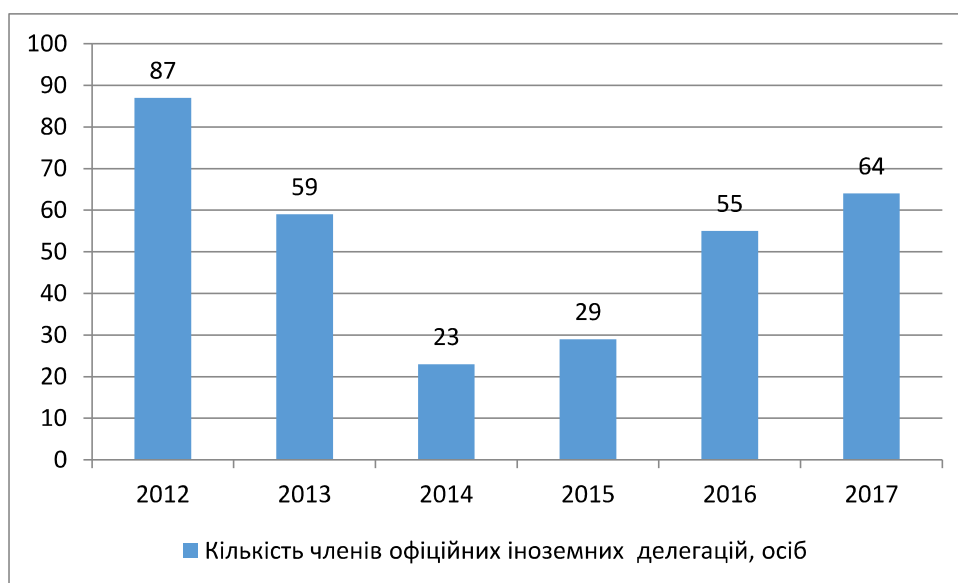

Рисунок 2.11 Динаміка та чисельність офіційних іноземних делегацій до МДУ

Університет є членом численних міжнародних організацій – Європейської асоціації університетів, Європейської організації публічного права, Мережі Середземноморських університетів. На базі університету традиційно відбуваються міжнародні семінари, круглі столи, науково-практичні конференції за участі представників вищих

навчальних закладів, дипломатичних установ, громадських організацій та фондів.

У 1997 році Вчена рада Маріупольського державного університету запровадила звання *Почесного професора МДУ*, яке присвоюється видатним ученим, політикам, дипломатам, громадським діячам як визнання їхньої діяльності та внеску в розвиток МДУ. Упродовж 2012–2017 років Почесними професорами Маріупольського державного університету стали: Надзвичайний і Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні Фабріціо Романо (2013 р.), Почесний президент Державної Ради Італійської Республіки, професор Коррадо Калабро (2015 р.) і директор Фонду «Анастасіос Г. Левендіс», професор Хараламбос Бакірдізіс (2017 р.) та інші.

Географія міжнародних контактів МДУ

На сьогодні географія міжнародних зв'язків МДУ досить широка і виходить за межі європейського континенту. Яскравим прикладом міжнародної співпраці є співробітництво МДУ з **Грецькою Республікою**. У вересні 2012 року МДУ відвідав президент Центру стратегічних досліджень «Стратеджі Інтернешнл» Маріос Ефтіміопулос, який познайомився з діяльністю університету та прочитав низку лекцій студентам МДУ. Під час візиту була укладена угода про співпрацю між МДУ та «Стратеджі Інтернешнл», що передбачає створення на базі МДУ дослідницького центру, який поєднає провідних спеціалістів обох інституцій, дозволить організовувати спільні програми, у тому числі і магістерські англомовні з актуальних проблем міжнародних відносин, безпеки, політичних інститутів і процесів тощо.

МДУ активно співпрацює з дипломатичними представництвами Греції в Україні. Зокрема, у 2013 році МДУ відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Грецької Республіки в Україні Васіліс Пападопулос, з яким були проведені успішні переговори щодо подальшого розвитку співпраці. У жовтні 2014 року, згідно з рішенням Вченої ради університету, за вагомий особистий внесок у розвиток міжнародних зв'язків, сприяння розвитку активного співробітництва із грецькими партнерами, просування позитивного іміджу університету

в Греції Дімітріс Папандреу був нагороджений медаллю «За заслуги перед МДУ».

Маріупольський державний університет співпрацює з Академією інститутів і культур, авторитетною міжнародною організацією, до складу наукового комітету якої входять провідні науковці з багатьох країн світу, серед яких і ректор МДУ. Головною метою Академії є розвиток та поширення ідей демократії, рівності можливостей, доступності освіти, і для реалізації цієї мети постійно проводяться міжнародні конференції та семінари. У травні 2013 року відбулася конференція «Олександр Македонський, грецька система світу і сучасне світове суспільство», у якій взяли участь ректор МДУ проф. К.В. Балабанов та проректор із науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки) М.В. Трофименко з доповіддю «Глобалізація від часів Олександра до сьогодні».

У межах співробітництва з науковими та освітніми установами Греції наприкінці травня 2013 року при Музеї грецького народного мистецтва в Афінах відбулася презентація книги к. філол. н., старшого викладача кафедри грецької філології МДУ Юлії Кутної «Казки греків Приазов'я: походження, мови, наративні та стилістичні структури». Видання має лінгво-культурологічний характер, і є стартовою сходинкою у співпраці Маріупольського державного університету з грецьким науково-культурним закладом – Грецькою фольклорною спілкою. Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» (Республіка Кіпр) взяв на себе фінансування грецького видання книги, що свідчить про високу оцінку дослідницької діяльності викладачів МДУ.

У листопаді 2014 року в місті Салоніки відбувся завершальний етап Міжнародного конкурсу на кращу доповідь представника грецької молодіжної організації на тему: «Організаційне та духовне єднання, проблеми та перспективи розвитку грецького молодіжного руху САЕ Периферії країн колишнього СРСР». Перше місце у конкурсі посіла доцент кафедри грецької філології Маріупольського державного університету Юлія Жарікова, яка представляла Україну.

У березні 2014 року Маріуполь відвідав Перший віце-прем'єр-міністр, Міністр закордонних справ Греції Евангелос Венізелос. У

Федерації грецьких товариств України відбулася зустріч Генерального консула Грецької Республіки в Маріуполі Дімітріса Папандреу, голови ФГТУ Олександри Проценко-Пічаджи, ректора МДУ Костянтина Балабанова та інших представників грецької діаспори Приазов'я.

У вересні 2015 року ректор МДУ К.В. Балабанов спільно з проректором із міжнародних зв'язків Миколою Трофименко відвідали Грецію на запрошення першого заступника Міністра закордонних справ Греції, директора Європейської організації публічного права (ЕОПП), професора Спиридона Флогаїтіса та за сприяння Надзвичайного і Повноважного Посла України в Грецькій Республіці Володимира Шкурова. Адміністрація МДУ провела більше 20 зустрічей на найвищому рівні. Важливою подією цієї поїздки стала зустріч із Президентом Грецької Республіки Прокопісом Павлопулосом, який відзначив вагомий внесок університету у розвиток дружби та співробітництва між Україною і Грецією, а також активну участь в євроінтеграційних процесах, популяризацію вивчення грецької мови, історії та культури.

Щорічно у листопаді в МДУ відбуваються Дні греків Приазов'я. Цей захід відвідують Генеральні консули Грецької Республіки в Маріуполі та інші грецькі дипломати, журналісти тощо. Дні греків Приазов'я в університеті проводяться з метою активізації уваги громадськості до творчості греків, які проживають на території Маріуполя і Приазов'я, його підтримки та популяризації.

Упродовж 2016 року була оновлена двостороння угода про співробітництво у галузі освіти та науки між Маріупольським державним університетом та Національним Афінським університетом імені Каподістрії. Метою цієї угоди є зміцнення зв'язків між університетами; підвищення рівня кваліфікації викладачів у галузі філології, перекладу, історії, психології економіки та правознавства в Афінському університеті та МДУ; розвиток мобільності грецьких і українських студентів; участь представників професорсько-викладацького складу обох університетів у наукових конференціях; вивчення грецької та української мов тощо. Також у межах співробітництва з Національним Афінським університетом імені

Каподістрії було підписано угоду Еразмус+, в рамках якої здійснюється обмін викладачами обох університетів.

У січні 2017 року Маріупольський державний університет відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Грецької Республіки в Україні Георгіос Пукаміссас, який прибув у супроводі Генерального консула Греції в Маріуполі Елені Гергопулу. Посол Греції відзначив вагомий внесок МДУ у розвиток українсько-грецьких відносин і висловив готовність всебічно підтримувати виш у справі розвитку і популяризації грецької мови та культури. Маріупольський держуніверситет – один із перших українських вишів, який відвідав пан Пукаміссас із моменту вступу на посаду у грудні 2016 року. На згадку про візит він подарував книгу, що поповнила фонд бібліотеки елліністичних студій імені Костантіноса Левендіса.

У лютому 2017 року МДУ відвідав заступник Міністра закордонних справ Грецької Республіки Теренс Куїк. Він відзначив вагомий внесок МДУ у розвиток українсько-грецьких відносин і висловив готовність всебічно підтримувати університет у справі розвитку і популяризації грецької мови та культури.

Також у квітні 2017 року ректор МДУ, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, професор, Почесний Генеральний консул Республіки Кіпр у Маріуполі Костянтин Балабанов і проректор із міжнародних зв'язків МДУ, професор Микола Трофименко перебували з візитом у Грецькій Республіці. Представники адміністрації вишу провели низку зустрічей на найвищому рівні й досягли нових домовленостей щодо розвитку співпраці у галузі освіти, науки та культури. Головним пунктом програми візиту була зустріч із Президентом Грецької Республіки Прокопісом Павлопулосом. Президент Греції наголосив, що Греція продовжить підтримувати Україну за всіма напрямками діяльності. Також очільник держави пообіцяв надавати всебічну допомогу Маріупольському держуніверситету, який для грецького уряду такий же важливий, як і Афі́нський національний університет імені Каподістрії (найстаріший і найбільший виш Греції). Президент Греції відзначив вагому роботу, яку проводить Маріупольський державний

університет щодо зміцнення міжнародного авторитету України, розвитку дружби і співпраці між народами Греції та України. Прокопіс Павлопулос планує відвідати Україну з офіційним візитом на запрошення Президента України Петра Порошенка, і МДУ обов'язково буде у програмі візиту. Продуктивні переговори Костянтин Балабанов провів із директором Європейської організації публічного права (ЄОПП), професором Спиридоном Флогаїтісом. Перше в Україні представництво ЄОПП працює на базі Маріупольського державного університету з 2006 року. Значна кількість важливих домовленостей була досягнута під час зустрічі з Генеральним секретарем у справах греків зарубіжжя МЗС Греції Міхалісом Коккіносом.

Влітку 2017 року 20 студентів університету взяли участь у культурній програмі на острові Крит під час Року Нікоса Казандзакіса, проголошеного Міністерством культури і спорту Греції. У межах співпраці МДУ з Афінським національним університетом імені Каподістрії, який є провідним університетом Греції, відбулася зустріч із ректором Афінського університету, професором Мелетіосом-Афанасіосом Дімопулосом. Обговорювалося стажування студентів, аспірантів та викладачів МДУ на базі Афінського університету у межах програми Еразмус+ що фінансується Європейським Союзом. Також заплановане проведення спільної наукової конференції в Афінах. Форум буде присвячений питанням українсько-грецького співробітництва та українського еллінізму. Культурно-освітня співпраця з Афінським університетом триватиме і за новим напрямом. Маріупольський держуніверситет надаватиме всебічну допомогу у викладанні української мови, яке здійснює кафедра слов'янських мов Афінського університету. З цією метою до грецького вишу будуть направлені викладачі кафедри української філології МДУ і студенти старших курсів, які проходять педагогічну практику на базі Афінського університету. Цю ініціативу підтримала Тимчасово повірений у справах України в Греції Наталія Косенко, з якою ректор МДУ зустрічався під час зарубіжної поїздки. Під час цієї зустрічі сторони також домовилися активізувати роботу щодо популяризації

української мови та культури у Греції, розширити і зміцнити комплексне співробітництво у галузі освіти, науки та культури.

У травні 2017 року Маріупольський державний університет відвідала делегація з острова Кітнос на чолі з його мером Стаматійосом Гардерісом у супроводі заступника міського голови Георгіуса Іліу, секретаря міської ради Константіноса Філіпайоса та Голови Асоціації жителів Кітноса Антоніуса Кокіасменоса. Головною метою візиту делегації було побувати у місті, яке заснував їх земляк Митрополит Ігнатій.

У вересні 2017 року Костянтин Балабанов і проректор із міжнародних зв'язків МДУ, професор Микола Трофименко перебували у Грецькій Республіці. Візит відбувся за запрошенням директора Європейської організації публічного права (ЄОПП), екс-міністра внутрішніх справ Греції, професора Спірідона Флогаїтіса і був приурочений до святкування 10-річчя створення цієї організації. В урочистих зборах з нагоди ювілею ЄОПП взяли участь і виступили засновники цієї організації: Президент Грецької Республіки Прокопіс Павлопулос, Президент Італійської Республіки Серджо Маттарелла, Президент Португальської Республіки Марсело Ребело де Соуза. Маріупольський державний університет є одним із перших вишів, обраних до Ради директорів цієї міжнародної організації. Саме МДУ сприяв приєднанню до неї України (поки в якості спостерігача). За підсумками низки продуктивних переговорів були досягнуті важливі як для університету, так і для міста домовленості. Так, МДУ продовжуватиме реалізацію наявних і нових проектів ЄОПП з реформування і покращення роботи органів державної влади і правоохоронних структур. За активізацію співпраці МДУ і мерії Маріуполя з містами-побратимами у Греції висловилася Тимчасово повірений у справах України в Греції Наталія Косенко. У межах взаємодії з посольством передбачається організація спільних науково-освітніх заходів, зміцнення економічних і культурних зв'язків. Таким чином, виконуючи функцію важливого центру народної дипломатії, Маріупольський державний університет заручається підтримкою керівників європейських держав, авторитетних зарубіжних партнерів,

що вже зараз позначається на якості викладання, наукових досліджень, розширенні освітніх, наукових і культурних програм для викладачів і студентів університету. Однак найголовніше – те, що ця діяльність сприяє розвитку міжнародного співробітництва на рівні університету, міста і держави, формуванню позитивного іміджу України за кордоном.

Також у вересні Маріупольський державний університет відвідала делегація Грецької Республіки у складі професора прикладного мовознавства відділення початкової освіти Університету Західної Македонії Елені Гриви та завідувача відділення мови, філології та культури країн Причорномор'я Університету Фракії імені Демокріта Марії Дімасі. Візит відбувся в межах тристороннього договору про співпрацю, який був підписаний у червні 2017 року. Договір передбачає проектні пропозиції у межах Європейського Союзу, розробку та поширення спільної навчально-методичної літератури, академічну мобільність викладачів і студентів, які вивчають новогрецьку мову, організацію і проведення спільних наукових конференцій та інших освітніх заходів між трьома вишами.

Одним із найбільш важливих, стратегічних напрямів комплексної міжнародної роботи нашого університету є співпраця з **Республікою Кіпр**. Активно розвивалось багаторічне ефективне співробітництво з Фондом «Анастасіос Г. Левендіс», за підтримки якого удосконалюється матеріально-технічна база університету та гуртожитку, збагачуються фонди бібліотеки елліністичних студій «Костянтинос Левендіс», який містить понад 16000 наукових та навчальних джерел, надаються стипендії студентам та представникам професорсько-викладацького складу МДУ для проходження програм стажувань на Кіпрі. Крім того, Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» встановив стипендії для переможців Всеукраїнської олімпіади з новогрецької мови, яка проводиться на базі МДУ, і ці стипендії щорічно надаються переможцям олімпіади.

За ініціативи Почесного Генерального консульства Республіки Кіпр в Маріуполі та за підтримки Міністерства освіти і культури Республіки Кіпр була успішно реалізована програма літнього

відпочинку для українських школярів. Усі витрати взяли на себе Міністерство освіти і культури Республіки Кіпр і Фонд «Анастасіос Г. Левендіс». Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» упродовж багатьох років надає університету активну допомогу та всебічну підтримку в галузі наукової, освітньої та культурної діяльності.

У 2012 році на запрошення директора Фонду «Анастасіос Г. Левендіс», професора Хараламбоса Бакрідзіса ректор МДУ Костянтин Балабанов відвідав Республіку Кіпр. За час візиту відбулися зустрічі з головою Адміністрації Президента Республіки Кіпр, Почесним професором МДУ Георгіосом Якову, Президентом Національного олімпійського комітету Республіки Кіпр, екс-міністром освіти і культури Кіпру, заступником голови правління Університету Фредеріка, Почесним професором МДУ Ураніосом Іоаннідісом, екс-президентом Ради греків Європи паном Ангелосом Асланідісом, Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Кіпр Борисом Гуменюком, мером м. Ларнака Андреасом Лурутзіатісом, представниками Міністерства освіти і культури, Міністерства закордонних справ Республіки Кіпр, а також іншими працівниками державних і приватних організацій, фондів. Під час зустрічей були обговорені перспективи розвитку міжуніверситетського співробітництва з керівництвом Кіпрського університету, Університету Нікосії, Кіпрського технологічного університету, Університету Фредеріка, Відкритого університету Кіпру, Європейського університету Кіпру.

У вересні 2013 року університет відвідали постійний член ради правління Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» професор Васос Карайоргіс та директор Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» професор Хараламбос Бакрідзіс. Під час візиту за багаторічну плідну співпрацю з університетом, великий внесок у розвиток науки і освіти представникам фонду були вручені медалі «За заслуги перед МДУ» відповідно до рішення Вченої ради університету.

Щорічно у МДУ відбувається конкурс творчих робіт «Ларнака – візитна картка Кіпру», організований Почесним консульством Республіки Кіпр в Маріуполі разом з Організацією туристичного

розвитку м. Ларнака. Метою конкурсу є вдосконалення у молоді навичок у сфері використання інформаційних технологій, стимулювання незалежного мислення і винахідливості під час підготовки друкованої та віртуальної продукції, формування єдиного інформаційного простору між Маріуполем і Ларнакою.

Також у листопаді 2014 року в МДУ відбувся круглий стіл «Кіпрська проблема: сорок років протистояння», організований кафедрою грецької мови та перекладу за підтримки Міністерства освіти і культури Республіки Кіпр, Посольства Республіки Кіпр в Україні та Почесного консульства Республіки Кіпр у Маріуполі. Цей захід був приурочений до 40-річчя з моменту офіційного початку кіпрського конфлікту, внаслідок якого острів був розколотий на грецьку і окуповану Туреччиною території. У його проведенні взяли участь близько 80 доповідачів, у тому числі дипломати, політики, науковці, молоді дослідники, студенти та старшокласники з України, Греції, Кіпру та інших країн.

Завдяки плідній співпраці на найвищому рівні студенти, аспіранти та викладачі МДУ мають можливість проходити практику в держустановах зарубіжних країн. Так, у травні-червні 2015 р. аспіранти Маріупольського державного університету, викладачі кафедри соціальних комунікацій Аліна Безчотнікова й Олексій Бурлаков проходили стажування в прес-службі Міністерства внутрішніх справ Республіки Кіпр. Вони проводили наукові дослідження в галузі інтернет-комунікацій та інформаційного менеджменту.

Яскравим прикладом дипломатичного співробітництва є зустріч у грудні 2015 року з Президентом Республіки Кіпр Нікосом Анастасіадісом у місті Києві. Під час зустрічі Президент Кіпру відзначив ґрунтовну роботу, яку здійснює Маріупольський державний університет та Почесне консульство Кіпру у Маріуполі.

У 2016 році на базі МДУ відбулася скайп-лекція на тему «Поліція і правопорядок. Діяльність кіпрської поліції» Президента Міжнародної поліцейської асоціації, начальника Департаменту поліції з превентивної роботи щодо запобігання злочинності м. Ларнака

(Республіка Кіпр) Андреаса Палларіса. Захід відбувся за підтримки Почесного Генерального консульства Республіки Кіпр у Маріуполі.

У квітні 2017 року у Маріупольському державному університеті відбулося урочисте присвоєння звання Почесного професора МДУ директору Фонду «Анастасіос. Г. Левендіс», професору Хараламбосу Бакірдізісу. Його візит був приурочений до проведення II туру Всеукраїнської студентської олімпіади з новогрецької мови та літератури, яка традиційно відбувається на базі МДУ під егідою Міністерства освіти і науки України.

Ділові відносини між Маріупольським державним університетом та Республікою Кіпр є яскравим прикладом ефективного міжнародного співробітництва, яке має велике значення як для університету, так і в цілому для зміцнення дружби між Україною та Кіпром.

Одним із головних векторів міжнародної діяльності МДУ стало співробітництво із **Італійською Республікою**. У 2012 році МДУ відвідав професор Римського університету «Тор Вергата» Карло Іллюмінаті, який прочитав низку відкритих лекцій для студентів і викладачів МДУ. У 2013 році МДУ двічі відвідала італійська делегація у складі Надзвичайного і Повноважного Посла Італійської Республіки в Україні Фабріціо Романо і директора Італійського інституту культури, Почесного професора Маріупольського державного університету Нікола Франко Баллоні. Під час візиту у червні 2013 року на базу МДУ відбулося урочисте відкриття фотовиставки «Екосистеми» відомого італійського фотографа Луки Бракалі. Окрім того, почесні гості взяли участь у церемонії вручення дипломів першому випуску бакалаврів спеціальності «Мова та література (італійська)». Це унікальний випадок, коли випускники отримали дипломи з рук очільника дипломатичного представництва іноземної держави. Під час візиту у листопаді того ж року пан Фабріціо Романо прочитав лекцію на тему «Кризові ситуації за кордоном і досвід італійської дипломатії» для майбутніх політологів, дипломатів і філологів італійської мови. Кульмінацією перебування італійської делегації в Маріупольському державному університеті стало

присвоєння Надзвичайному і Повноважному Послу Італійської Республіки в Україні Фабріціо Романо звання Почесного професора МДУ за великий особистий внесок у справу зміцнення дипломатичних відносин між Італійською Республікою та Україною, активне сприяння розвиткові співпраці Маріупольського державного університету з італійськими установами та поширенню італійської мови, літератури і культури.

У 2014 році з лютого до березня студенти третього курсу спеціальності «Мова та література (італійська)» разом із доцентом МДУ, кандидатом наук із соціальних комунікацій Ганною Рудницькою пройшли стажування на факультеті гуманітарних наук Університету Базилікати (Італія). Вони стали першими представниками Маріупольського державного університету, які відвідали цей виш. Проведення такого стажування відбулося завдяки підписаній у 2013 року угоді про співробітництво між Університетом Базилікати та МДУ. За час тритижневої програми студенти МДУ відвідали спеціалізовані курси з італійської мови для іноземців, а також лекції з італійської лінгвістики професора П. Дель Пуенте, які є обов'язковими для студентів-філологів Університету Базилікати. Ганна Рудницька провела для студентів італійського університету семінар, присвячений Україні, під час якого розповіла про географічні, демографічні, історичні, культурні умови розвитку держави, зосередивши увагу на Донецькій області та діяльності МДУ в полікультурному регіоні. У свою чергу декан факультету гуманітарних наук Паоло Мазулло висловив сподівання на поглиблення співпраці між Університетом Базилікати й Маріупольським державним університетом щодо організації спільних програм із метою обміну досвідом та методиками викладання італійської мови та літератури для іноземців. Після закінчення мовного стажування його учасники отримали відповідні сертифікати, які засвідчили підвищення рівня володіння італійською мовою.

У травні 2015 року МДУ відвідала офіційна італійська делегація, у складі якої перебували видатний італійський юрист, вчений, поет, державний і громадський діяч, Почесний президент Державної Ради

Італійської Республіки, доктор Коррадо Калабро, дружина Надзвичайного і Повноважного Посла Італії в Україні Фабріціо Романо – Нансі Мілезіс Романо, радник Посла, професор Нікола Франко Баллоні. Під час їх візиту відбулося урочисте засідання членів Вченої ради, викладачів та студентів з нагоди присвоєння Коррадо Калабро звання Почесного професора МДУ. Рішенням Вченої ради пан Калабро був удостоєний цього звання «за високі досягнення у галузі літератури, культури, гуманітарних і соціальних наук, а також за значний особистий внесок у зміцнення дружби і співробітництва між Італійською Республікою та Україною». Також отримали найвищу нагороду університету – медаль «За заслуги перед МДУ» – дружина Посла Італії в Україні Нансі Мілезіс Романо, радник Посла, Почесний професор МДУ Нікола Франко Баллоні і помічник Посла Італії в Україні Семен Кумуржи.

У грудні 2015 року МДУ відвідали Надзвичайний і Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні Фабріціо Романо, його дружина Нансі Мілезіс Романо і радник Посла Нікола Франко Баллоні. Пані Нансі Романо прочитала для студентів міні-лекцію «Музичне бароко від Рима до Венеції», а професор Баллоні підготував майстер-клас, спрямований на вдосконалення навичок володіння італійською мовою. Під час цього візиту ректору МДУ Костянтину Балабанову вручили високу державну нагороду – орден «Зірка Італії» з присвоєнням почесного звання «Командор». За дорученням Президента Італійської Республіки цю місію виконав Посол Італії в Україні Фабріціо Романо, наголосивши, що таким чином італійський уряд хоче відзначити величезний особистий внесок ректора МДУ у справу зміцнення дружби і розвитку співробітництва між народами України та Італії.

Наприкінці 2015 року за запрошенням італійських партнерів декан факультету грецької філології МДУ, професор Світлана Шепітько, доцент кафедри італійської мови, літератури і культури МДУ Ганна Рудницька, старший викладач кафедри італійської мови, літератури і культури МДУ Олена Гавенко і студентка 4 курсу спеціальності «Італійська мова та література» Єлизавета Стасенко

відвідали Університет Базилікати для зміцнення двосторонніх відносин та розвитку співробітництва у галузі освіти і науки. Під час візиту викладачі МДУ провели для студентів і професорсько-викладацького складу Університету Базилікати історико-культурні семінари на теми: «Українська культура в європейському контексті» і «Грецьке походження Маріуполя і присутність італійців у Приазов'ї». Студентка МДУ отримала можливість відвідувати лекції італійських професорів в Університеті Базилікати з метою вдосконалення професійних знань з італійської мови, літератури та культури. У результаті проведених зустрічей і переговорів Маріупольський університет досягнув домовленостей щодо продовження підписаного у 2013 році договору про співпрацю між університетами. Важливим досягненням візиту стала взаємна домовленість двох університетів взяти участь у проекті Еразмус+. Цей проект повинен об'єднати університети у межах поширення мов у світі і передбачає обміни студентами та викладачами, проходження практик на базі університетів-учасників і університетів-партнерів проекту, проведення спільних наукових досліджень.

У квітні 2016 року Маріупольський державний університет відвідала офіційна італійська делегація, у складі якої прибули віце-губернатор Регіону Базиліката з питань інфраструктури, транспорту, екології та території, професор Альдо Берлінгуер, уповноважений представник Університету Базилікати, професор Мікеле Греко, головний диригент Симфонічного і Камерного оркестру Луканії Фонду Лучано Паваротті, маестро Паскуале Менкізе, радник Надзвичайного і Повноважного Посла Італійської Республіки в Україні, професор Нікола Франко Баллоні. Під час візиту відбулося підписання договору про співпрацю між МДУ і Університетом Базилікати – провідним освітнім і науково-дослідним центром південного регіону Італії. Угода передбачає участь університету в науково-освітніх проектах у межах міжнародної програми Еразмус+, яка фінансується Європейським Союзом, академічні та культурні обміни, проведення спільних археологічних досліджень.

У травні 2016 року в МДУ керівник Інституту міжнародних юридичних наук Італійської науково-дослідницької ради, професор Джанфранко Тамбуреллі для майбутніх правознавців і дипломатів прочитав лекції на теми: «Асоціація України з ЄС», «Сучасні тенденції у галузі міжнародного права навколишнього середовища» та «Продовольча допомога для постраждалих від конфліктів».

У листопаді 2016 року студенти мали можливість прослухати лекцію аташе з питань освіти, культури та науки Посольства Італійської Республіки в Україні, Почесного професора МДУ Нікола Франко Баллоні, присвячену стійким висловам, що використовуються в італійській мові.

У вересні 2017 р. під час IV Фестивалю італійської барокової музики в Україні «Italia Festival Barocco» Маріупольський державний університет відвідала італійська делегація на чолі з арт-директором фестивалю, дружиною экс-Посла Італії в Україні Нансі Мілезіс Романо. Це спільний італійсько-український проект, організований Посольством Італії в Україні, Італійським інститутом культури в Україні та Міністерством культури України у співпраці з престижним Міжнародним фестивалем старовинної музики «Milano Arte Musica». У складі італійської делегації до МДУ вперше прибули директор Італійського інституту культури в Україні Анна Пасторе й учасники тріо «L'arte dell'Arco» – Федеріко Гульєльмо (скрипка), Франческо Галліджоні (віолончель) і Роберто Лореджан (клавесин). Музиканти провели для студентів лекцію-майстер-клас. Також для студентів відбулася відкрита лекція директора Італійського інституту культури в Україні Анни Пасторе «У Венеції. Враження та маршрути». Подібні зустрічі та інші культурно-освітні заходи, які відбуваються за підтримки італійських партнерів, стимулюють студентів підвищувати рівень знання італійської мови і досконало оволодівати майбутньою професією.

Прикладом ефективного співробітництва є зв'язки МДУ з **Польщею**. Упродовж 3-х років у межах договору між Міністерствами освіти і науки України та Польщі у МДУ працювала польський лектор Жанетта Павлович, яка стала одним з головних ініціаторів відкриття

на базі філологічного факультету Польського культурного центру. Польські партнери МДУ (Посольство Республіки Польща в Україні, Генеральне консульство Республіки Польща в Харкові, польські університети, фонди) постійно поповнюють бібліотеку та покращують матеріально-технічну базу Центру.

У 2013 році в МДУ по лінії Міністерства закордонних справ і Міністерства науки та вищої освіти Польщі розпочав роботу новий викладач польської мови – пан Павло Ференц. У 2014 році через складну ситуацію у Донецькому регіоні він був змушений повернутися до Польщі.

У межах договору про співпрацю з Полонійною академією в Ченстохові МДУ здійснює обміни викладачами та студентами. У 2012 році керівництво Полонійної академії в Ченстохові ухвалило рішення про надання спеціальних стипендій для студентів МДУ з метою навчання в межах бакалаврської та магістерської програм на бюджетній основі. Ця можливість надана у рамках реалізації проекту «Подвійний диплом». Запровадженню програми подвійних дипломів передувало порівняння та об'єднання навчальних програм двох вишів, а також домовленість щодо взаємного визнання результатів, отриманих під час навчання, що буде підкріплюватися відповідним протоколом погодження. Участь у цій програмі відкриває нові наукові й освітні можливості для маріупольських студентів, сприяє підвищенню їх рівня мобільності та конкурентоспроможності.

Упродовж цього періоду університет неодноразово відвідував Генеральний консул Республіки Польща в Донецьку Якуб Волонсевич. Під час візитів обговорювались перспективи подальшого співробітництва між МДУ та закладами й установами Польщі. У грудні 2013 року Я. Волонсевич прочитав відкриту лекцію на тему: «Робота в дипломатичній службі і права людини», на якій були присутні викладачі МДУ і студенти спеціальностей «Міжнародні відносини» та «Переклад (українська, російська, польська)».

Так, у січні 2014 року відбулася зустріч із ректором Технологічно-гуманітарного університету імені Казимира Пуласького у м. Радом, професором Збігневом Лукасіком. Головною метою візиту польського

ректора до МДУ стало підписання договору про співпрацю між університетами. Основним пунктом укладеної угоди є розробка та впровадження програми подвійних дипломів.

У листопаді 2014 року в Маріупольському державному університеті розпочався цикл лекцій «Близька Польща» для студентів та громадян міста. Організаторами заходу виступило українсько-польське культурно-освітнє товариство «Гроно» разом із МДУ. Метою цього заходу було поглиблення знань та уявлень про історію і культуру Польщі.

У січні 2016 року на історичному факультеті МДУ відбулася зустріч відомого польського суспільно-політичного діяча, одного з лідерів Незалежної самокерованої профспілки «Солідарність» Збігнева Буяка та координатора проекту «Українська миротворча школа» Наталки Зубар із викладачами Маріупольського державного університету. Під час зустрічі обговорювалась сучасна ситуація в Україні та світі.

У травні 2017 року у Варшавському університеті відбулася церемонія вручення нагороди імені Івана Виговського. Цього року серед лауреатів був і доцент кафедри міжнародних відносин і зовнішньої політики Маріупольського державного університету, кандидат історичних наук Сергій Пахоменко. У зв'язку із присудженням нагороди на ім'я Сергія Пахоменка надійшов Вітальний лист від Президента Польщі Анджея Дуди. Сергій Пахоменко здійснює активну діяльність із поширення інформації про Республіку Польща серед маріупольської громадськості. Він неодноразово читав лекції з історії країни-сусіда, готував студентів спеціальності «Міжнародні відносини» до стажування у Польщі. Також під його науковим керівництвом студентка МДУ здобула перемогу у конкурсі імені Єжи Ґедройця на найкращі дипломні, магістерські та кандидатські роботи, присвячені історії та сучасності Польщі, польсько-українським взаєминам.

У листопаді 2017 року студент Маріупольського державного університету спеціальності «Історія» Антон Самойленко разом із доцентом кафедри історичних дисциплін Світланою Арабаджи взяли

участь у другому етапі міжнародного проекту «Історія починається в родині», який відбувся у Міжнародному домі зустрічей молоді в м. Освенцимі. У проекті взяла участь молодь з України, Польщі та Німеччини. Кожен учасник презентував власні сімейні історії у вигляді інтерв'ю з рідними, які були свідками Другої світової війни. Доцент кафедри історичних дисциплін Світлана Арабаджи, яка є тренеркою проекту «Історія починається в родині», відзначила, що презентації сімейних історій усіх учасників були настільки різними, що це дало змогу розглянути теми родини та історії у двох вимірах: родини в історії та історії в родині. Окрім того учасники змогли порівняти ситуації, які відбувалися у трьох різних країнах приблизно одночасно. Подібні проекти дають можливість українській молоді вдосконалити мовні навички, сприяють подоланню стереотипів між представниками трьох країн та сприяють кращому розумінню історії Європи.

Активно розвивалось співробітництво МДУ з організаціями та установами **Великої Британії**. Так, упродовж 2012–2014 років були укладені угоди про науково-освітнє співробітництво між МДУ і Лондонським Королівським коледжем та Університетом Східного Лондона, що передбачають обмін викладачами з метою читання лекцій, спільну організацію науково-практичних конференцій, участь студентів та викладачів у щорічних науково-освітніх заходах на базі університетів. У лютому 2012 року в межах угоди про співробітництво між МДУ та Університетом Східного Лондона відбувся візит до МДУ проректора з міжнародних зв'язків Університету Східного Лондона, професора Джона Шо. У серпні 2012 року в Бізнес-школі Royal Docks при Університеті Східного Лондона була проведена освітня програма з міжнародного бізнесу, у якій брали участь 70 осіб з 15 країн світу (Бразилія, Китай, Індія, Німеччина, Корея, США тощо), серед яких був присутнім і представник професорсько-викладацького складу МДУ.

У травні 2013 року студенти та викладачі факультету іноземних мов МДУ взяли участь у стажуванні у Великій Британії на базі мовної школи Churchill House School of English, яка входить до числа 15 кращих мовних шкіл Великобританії та визнана Британською Радою.

У липні 2013 року студенти-філологи різних спеціальностей та викладачі МДУ стали учасниками програми компанії Henson Editorial Services & North Staffordshire Press Ltd., яка спеціалізується на послугах із редагування, індексування та видавництва. Вказана компанія організувала Літню школу видавничої справи у м. Стаффордшир. Під час програми студенти і викладачі відвідували заняття з технічного редагування, коректури, індексування та бізнес-стратегії у видавничій справі, що проводили досвідчені фахівці видавничої індустрії.

У березні 2014 року за запрошенням кафедри англійської філології у МДУ з візитом перебував професор економіки, декан факультету економіки, фінансів та бухгалтерського обліку Школи менеджменту університету Ліверпуля Гарі Кук. У межах візиту він провів лекції та науково-методичні семінари, зустрівся з ректором МДУ. За підсумками переговорів була досягнута домовленість про укладання угоди з університетом Ліверпуля для зміцнення міжуніверситетських зв'язків та розвитку співробітництва з метою обміну досвідом. Також професор Кук провів майстер-клас з особливостей місцевого діалекту м. Ліверпуля та відповів на запитання викладачів і студентів.

У травні 2014 року за запрошенням професора Гарі Кука кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Надія Назаренко відвідала Університет Ліверпуля. Під час візиту Надія Назаренко ознайомила з діяльністю університету. На занятті з англійської мови для іноземців вона ознайомила з сучасними методами та прийомами викладання іноземної мови.

У червні 2015 року завдяки Міжнародній неурядовій організації Великобританії Integrity Action, що співпрацює з урядами різних країн, бізнес-елітою, науковими колами та інститутами громадянського суспільства з метою поширення практичних знань і навичок, необхідних для боротьби з корупцією, зміцнення демократії та сприяння соціальній справедливості, у Кишиневі (Молдова) відбувся семінар «Навчання добросовісності». Аспекти сумлінного управління обговорили представники 20 вишів і 5 громадських організацій.

Учасниками семінару були викладачі університетів Великобританії, Ізраїлю, Вірменії, України, Молдови. МДУ презентувала перший проректор, професор Олена Булатова, яка взяла активну участь в обговоренні актуальних питань добросовісного менеджменту й обмінялася досвідом з іноземними колегами. Під час семінару розглядалися методи антикорупційної боротьби і нові підходи до підготовки сумлінних управлінців, а також стратегії розвитку добросовісності на місцевому рівні та перспективи долучення до цього процесу ініціативного студентства.

За результатами відбору вищих навчальних закладів для участі у Програмі розвитку лідерського потенціалу університетів України у 2016 році Маріупольський державний університет став одним із 12 переможців, чії проекти інноваційних змін визнані найперспективнішими. Програма діє за ініціативи Британської Ради, Інституту вищої освіти НАПН України, Фундації лідерства для вищої освіти (Сполучене Королівство) та за підтримки Міністерства освіти і науки України. Її мета – сприяння реформуванню вітчизняної сфери вищої освіти шляхом розвитку лідерського потенціалу університету. Команда МДУ подала на розгляд експертної комісії проект «Інтернаціоналізація як спосіб підвищення конкурентоспроможності сучасного університету». Завдяки успішному впровадженню проекту планується збільшення кількості програм подвійних/спільних дипломів, розширення мобільності викладачів та студентів Маріупольського держуніверситету, зростання кількості викладачів і студентів, які мають міжнародні сертифікати з вивчення іноземних мов, збільшення кількості іноземних громадян серед студентів МДУ. Упродовж року учасники проекту неодноразово брали участь у різних семінарах та тренінгах Британської Ради у Києві, Одесі тощо. На початку 2017 року делегація Маріупольського державного університету відвідала Університет Йорка у межах останнього етапу Програми розвитку лідерського потенціалу університетів України. Під час освітніх заходів розглядалися практичні аспекти інтернаціоналізації, принципи міжкультурного викладання, засоби залучення іноземних студентів та їх адаптації у новій країні, шляхи

розвитку лідерського потенціалу та здійснення ефективного управління навчальним закладом. Команда МДУ уважно вивчила досвід колег з Університету Йорка і після закінчення освітнього курсу підготувала власну презентацію на тему «Інтернаціоналізація Маріупольського державного університету». Всі учасники проекту отримали сертифікати. Не менш важливим результатом участі у Програмі є налагоджені ділові зв'язки із британськими вченими, які висловили зацікавленість у співробітництві з Маріупольським державним університетом.

У межах співпраці з організаціями та установами **Федеративної Республіки Німеччина** у березні 2013 року викладачі та студенти-журналісти Маріупольського державного університету відвідали семінар «Як писати про енергетичну реформу», який було проведено фондом Конрада Аденауера та Академією української преси у рамках проекту «Школа соціальної журналістики».

У травні 2013 року на факультеті іноземних мов Маріупольського державного університету в межах співпраці МДУ і Маріупольського міського ліцею відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми водних ресурсів України та Німеччини: досвід, проблеми, перспективи». У роботі конференції взяли участь учні та педагоги Маріупольського міського ліцею, гімназії імені Олександра фон Гумбольдта (м. Вітгмунд, Німеччина), студенти МДУ. Конференцію також відвідав заступник директора гімназії імені Олександра фон Гумбольдта Райнхард Аульке. Конференція підсумувала спільну роботу учасників проекту і дозволила зацентувати увагу покоління, яке підростає, на проблемах дбайливого ставлення до природи, порівняти екологічний стан і ступінь захищеності водних ресурсів двох країн.

У квітні 2014 року на базі МДУ відбулася презентація освітніх програм для студентів та викладачів університету. Про особливості кожної програми слухачам розповів менеджер із впровадження освітніх програм і розвитку міжнародного бізнесу Донецької Торгово-промислової палати Мартін Ройтер (Німеччина). У межах презентації Мартін Ройтер презентував слухачам такі можливості, як онлайн-

вивчення німецької мови (DUO – Deutsche Universität online); складання іспитів та отримання сертифікатів на знання німецької мови як іноземної (TestDaF і TestAS); проходження мовних курсів у Німеччині; отримання вищої освіти у Німеччині; проходження закордонних стажувань (виробнича практика); участь у програмах мобільності; сприяння інтернаціоналізації вишів.

У межах співробітництва з Академією української преси та Фондом Фрідріха Науманна за Свободу у лютому 2015 року відбувся семінар «Світові стандарти журналістики» для студентів спеціальності «Журналістика», а також її випускників – кореспондентів міських ЗМІ. Під час семінару виступали відомі українські медіаексперти та керівник представництва Фонду Фрідріха Науманна в Україні та Республіці Білорусь Міріам Космель. Програма семінару стосувалась журналістської етики та суспільної ролі журналіста, вимоги до інформації, правил роботи з чутками, відокремлення фактів від коментарів, взаємин журналіста і влади, особливості роботи ЗМІ під час виборів. Така освітня модель дає можливість випускникам МДУ успішно працювати як в Україні, так і за кордоном. За результатами участі у проекті студенти отримали спеціальні сертифікати Фонду Фрідріха Науманна.

У межах співробітництва з Гете-Інститутом в Україні шість викладачів кафедри німецької філології факультету іноземних мов МДУ взяли участь у міжнародному онлайн-проекті «B2-Prüfungen des Goethe-Instituts» із підготовки учнів до складання міжнародних іспитів на рівень B2. Упродовж чотирьох місяців викладачі кафедри опановували вміння та навички, необхідні для дистанційного навчання німецької мови, надзвичайно популярної сьогодні форми навчання. За результатами навчання викладачі отримали сертифікати, що підтверджують високій рівень їх компетентності.

У вересні 2016 року у Маріупольському державному університеті стартував пілотний проєкт Гете-Інституту, у межах якого студенти спеціальності «Мова та література (німецька)» зможуть удосконалити свою мовну та методичну компетентність. Проєкт, розрахований на три роки, передбачає впровадження методичних матеріалів серії DLL

(Deutsch Lehren Lernen – «Вчимося навчати німецької»), розроблених інтернаціональною командою досвідчених фахівців Гете-Інституту, у навчальний процес факультету іноземних мов.

Також того ж року з Гете-Інститутом був підписаний договір про співробітництво, за яким студенти 4 курсу спеціальності «Мова та література (німецька)» упродовж 2017 навчального року працювали з методичними посібниками в режимі Blended Learning, тобто комбінованого навчання (онлайн плюс аудиторні заняття). З цією метою їм був наданий безкоштовний доступ до онлайн-курсів на платформі moodle Гете-інституту.

У вересні 2017 року на факультеті філології та масових комунікацій МДУ відбулась зустріч студентів спеціальностей «Журналістика» і «Реклама та зв'язки з громадськістю» з німецьким журналістом-фрілансером Інго Пецом, який готує матеріали для таких впливових німецькомовних газет, як «Süddeutsche Zeitung», «Frankfurter Allgemeine», «Der Standard».

У листопаді 2017 року на факультеті іноземних мов МДУ у межах святкування Тижнів Німеччини в Україні відбулася кулінарна подорож Німеччиною. Організатором виступила кафедра німецької та французької філології МДУ. Цей захід відвідав співробітник Генерального консульства Німеччини у Дніпрі Петер Шмаль. Тижні Німеччини були приурочені до 25-річчя дипломатичних відносин між ФРН та Україною, а 2017–2018 навчальний рік оголошено українсько-німецьким роком мов.

У межах програми «Східне партнерство» Гете-інститут спільно з Бременським університетом організував Другу зимову академію: «Освіта з Європою», що працювала з 4 до 6 грудня 2017 року в місті Бремен. У програмі взяла участь завідувач кафедри німецької та французької філології МДУ Юлія Кажан. Метою заходу є розробка концепту міжнародного мережевого університету. Програма спрямована на молодих керівників, які працюють у державних та недержавних освітніх установах. Мережевий університет є міжнародним об'єднанням вищих навчальних закладів, у межах якого студенти матимуть можливість проходити модулі дистанційного

навчання, що будуть визнані всіма партнерами мережевого університету.

Тривало і багатоаспектне співробітництво Маріупольського державного університету з організаціями та установами **Сполучених Штатів Америки**. Так, у квітні 2013 року на філологічному факультеті МДУ кафедрою англійської мови був проведений круглий стіл «Методичні засади організації навчання іноземної мови професійного спрямування», спеціальним гостем якого стала волонтер Корпусу Миру США Хейлі Калдвелл, яка розповіла про особливості мовної освіти в США і наголосила на важливості вивчення іноземної мови в межах міжнародного співробітництва.

У жовтні 2013 року у МДУ відбулася презентація книги «Україна: Історія її земель та народів» відомого американсько-канадського історика Пола-Роберта Магочія, професора історії та політичних наук, завідувача кафедри українознавства Університету Торонто, одного з найбільших фахівців з історії українського народу. Професор Магочій вивчає історію націй, зокрема етнічних груп, що проживають в прикордонних зонах, і публікує численні дослідження, присвячені історії України, а також країн Центральної та Східної Європи.

У квітні 2016 року університет відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол США в Україні Джеффри Пайєтт, який зустрівся зі студентством вишу й обговорив актуальні питання американсько-українських відносин.

У липні 2016 року університет відвідали представники Посольства США в Україні та USAID Стіфф Хедлі і Беджамін Лонг для обговорення перспективних напрямів економічного розвитку Маріуполя та Донецької області, ролі Маріупольського держуніверситету в цьому процесі і подальшого взаємного співробітництва в галузі освіти, науки і культури.

У серпні 2016 року Посол США в Україні Джеффри Пайєтт провів інтернет-конференцію зі студентами та викладачами МДУ. Наприкінці листопада в університеті відбулася скайп-конференція з Послом США в Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) Даніелем Байєром, під час якої обговорювалися питання європейської безпеки,

перспективи введення на територію Донбасу озброєної поліцейської місії ОБСЄ, засоби моніторингу військової ситуації на Сході України та можливі варіанти її розвитку.

У червні 2017 року Маріупольський державний університет відвідали представники Посольства США в Україні – радник з питань преси, освіти і культури Карен Робблі та аташе з питань викладання англійської мови Джон Сілвер. Під час візиту обговорювалися перспективи організації підтримки бібліотеки з боку Посольства США. Цього разу бібліотечний фонд вишу поповнився корисними методичними розробками, спрямованими на вивчення англійської мови за допомогою відеоігор.

У жовтні 2017 року у МДУ в межах засідання студентського інтернаціонального гуртка «Encounters» відбулась зустріч із носієм англійської мови, студентом спеціальності «Міжнародні відносини» Балтиморського університету Іеном Гарісом, який перебуває в Україні з волонтерською місією. Студенти МДУ цікавилися проблемами глобалізації, мультикультурності, системою освіти США та працевлаштуванням за кордоном.

Активно розвивалось співробітництво Маріупольського державного університету із партнерами з **Республіки Вірменія**. Студенти і викладачі традиційно брали участь у наукових заходах, семінарах і конференціях, що проводилися на базі вірменських вишів. Крім того, у листопаді 2013 року в Маріупольському державному університеті відбулася відкрита лекція відомого вченого, доктора економічних наук, професора, депутата парламенту та экс-прем'єр-міністра Вірменії Гранта Багратяна для студентів спеціальностей «Міжнародна економіка» і «Міжнародні відносини». Тема лекції – «Глобальні виклики, мегаекономіка й Україна». Візит пана Багратяна до Маріуполя відбувся за запрошенням Маріупольського державного університету та Кавказького центру розробки нетрадиційних методів врегулювання конфліктів.

Триває розширення наукових зв'язків з установами **Литовської Республіки**. У квітні 2015 року у складі литовської делегації МДУ відвідали депутат місцевого самоврядування Шяуляйського повіту

Литовської Республіки Андріус Алманіс, його дочка – студентка Котрина Алманіте і журналіст інтернет-порталу «15min.lt» Альвідас Януцевичус. Громадяни Литви прибули до Маріуполя з благодійною місією. Спілкування відбувалося у форматі круглого столу на тему «Україна – Литва: відкритий діалог». У центрі уваги були питання, що стосувалися воєнно-політичної ситуації на Південному Сході України та ролі європейських інституцій у розв'язанні конфлікту на Донбасі. Після завершення круглого столу у МДУ відбулося відкриття класу юних вихованців Школи-студії образотворчого мистецтва міста Новий Акмяне (Литовська Республіка). Результатом плідної співпраці було подання спільної заявки на отримання гранту від МЗС Литовської Республіки за участь у проєкті «Від серця до серця».

У березні 2016 року МДУ відвідав Міністр закордонних справ Литовської Республіки Лінас Антанас Лінкявічус. Метою його візиту була оцінка ситуації у прифронтовому місті, налагодження діалогу з його жителями, обговорення питання євроінтеграції України і подальшої підтримки з боку Євросоюзу.

У квітні 2016 року в Інформаційному центрі ЄС на базі університету відбувся круглий стіл «Питання національної безпеки: досвід Литви». Практичним досвідом поділилися представники Союзу стрільців Литви – добровільної громадської організації цивільної самооборони. Егідіюс Кабашінскас, Мілда Гоштаутайте і Жидрунас Марцинкявічюс розповіли про основні напрями діяльності організації, зокрема, про участь у патріотичному вихованні та військово-спортивній підготовці молоді.

У лютому 2017 року МДУ відвідали Посол Литовської Республіки в Україні Маріус Януконіс, депутат Сейму Литовської Республіки (Прем'єр-міністр Литви 2008–2012) Андрюс Кубілюс, депутат Сейму Литовської Республіки Габріелюс Ландсбергіс, політолог Альвідас Медалінскас, щоб обговорити з керівництвом вищу питання співпраці в галузі освіти, науки і культури, а також зустрітися зі студентами.

У червні 2017 року на історичному факультеті Маріупольського державного університету відбувся круглий стіл «Українська криза і

зарубіжні країни: спектр позицій і оцінок», присвячений обговоренню впливу і реакції світової спільноти, а також окремих держав на події в Україні. Модераторами дискусії виступили авторитетні політологи: лектор Університету Миколаса Ромеріса (Вільнюс) та заступник голови ГО «Ворота Донбасу», екс-голова комітету зовнішньої політики Сейму Литовської Республіки Алвідас Медалінскас. У форматі скайп-конференції були заслухані доповіді професора юридичної школи Талліннського технічного університету Євгена Цибуленка та наукового співробітника Центру орієнтальних досліджень Університету Тарту Володимира Сазонова.

Розвивається співробітництво з **Республікою Словенія**. У 2015–2016 роках доцент кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики МДУ, кандидат політичних наук Сергій Пахоменко провів низку зустрічей зі співробітниками Посольства України у Словенії, словенськими журналістами та лідерами української громади. У Посольстві України в Республіці Словенія, у Люблянці, мариупольський викладач прочитав лекції на теми розвитку української державності, сучасної ситуації в Україні, причин і перебігу військового конфлікту на Донбасі. Нині українська діаспора у Словенії бере активну участь у громадському й культурному житті, допомагає переселенцям зі Сходу України, організовує лікування у Словенії військових-учасників АТО.

У 2015 році наукові зв'язки були встановлені також із **Канадою**. Професор Марта Дичок разом з викладачами та студентами МДУ обговорила проблему впливу медіа на сучасне суспільство. Професор університету Західного Онтаріо, науковий співробітник Центру Європейських, Російських та Євразійських студій при університеті Торонто Марта Дичок вже багато років займається проблемою еволюції суспільної ролі медіа – як канадських, так і українських. Під час обміну думками розглядалися загальносвітові тенденції розвитку ЗМІ, роль громадського телебачення, вплив політичних та економічних еліт на роботу медіа, питання таблоїдизації.

У 2016 році міжнародні зв'язки були встановлені також із **Королівством Швеція**. У травні 2016 року Маріупольський державний університет відвідали Надзвичайний і Повноважний Посол

Королівства Швеція в Україні Андреас фон Бекерат із дружиною Анною Ріндер фон Бекерат. Під час зустрічі з викладачами і студентами МДУ Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Швеція в Україні Андреас фон Бекерат підтвердив готовність всебічно підтримувати Маріупольський держуніверситет на шляху розвитку співпраці зі шведськими партнерами.

У травні 2016 року МДУ вперше відвідала делегація з **Японії**. Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Сумі Шігекі прибув до МДУ, щоб обговорити з керівництвом вишу питання співпраці у галузі освіти, науки і культури, а також зустрітися зі студентами. Сумі Шігекі розповів про конкретні проекти Японії, спрямовані на підтримку України та українського народу, після чого відповів на питання аудиторії.

Також у вересні 2016 року професор юридичного університету Токійського університету Кімітака Мацузато відвідав Маріупольський державний університет у межах дослідження військово-політичної ситуації на Сході України. Під час його візиту обговорювалися питання налагодження співпраці між вченими токійського і маріупольського вишів, обміну науковими розробками та можливості реалізації спільних дослідницьких проектів.

Слід згадати про візит до МДУ у вересні 2016 року делегації зі **Швейцарії**. До складу представницької делегації, яку очолив Державний секретар Міністерства закордонних справ Швейцарської Конфедерації Ів Россье, також увійшли Посол Швейцарії в Україні Гійом Шойрер, регіональний координатор Управління Європи, Центральної Азії, Ради Європи та ОБСЄ Міністерства закордонних справ Швейцарії Джонас Грец, програмний координатор Управління людської безпеки МЗС Швейцарії Клаудіо Хабіхт та інші. Держсекретар МЗС Швейцарії Ів Россье прочитав коротку лекцію студентам і викладачам МДУ про досвід Швейцарії у подоланні громадських протиріч всередині країни.

Наприкінці 2016 року були встановлені міжнародні зв'язки з **Республікою Хорватія**. У межах візиту на Донеччину Маріупольський державний університет відвідав Надзвичайний і

Повноважний Посол Республіки Хорватія в Україні Томіслав Відошевіч. Іноземний дипломат прибув для зустрічі зі студентами МДУ, яких зацікавив досвід Хорватії щодо реінтеграції Східної Славонії до складу держави.

Слід відзначити візит до МДУ у грудні 2014 року представників спеціальної спостережної місії ОБСЄ в Україні, що працює в Маріуполі. Іноземні спостерігачі познайомилися з університетом та обговорили перспективи розвитку співпраці. Зустріч із керівництвом університету відбулася з ініціативи гостей, які зацікавилися досвідом міжнародної співпраці МДУ і підготовкою фахівців, затребуваних не тільки в Україні, а й за її межами. Також обговорювалися напрями подальшого двостороннього співробітництва МДУ і ОБСЄ, зокрема, можливість проведення зустрічей та круглих столів за участю студентства й викладачів із метою обміну інформацією про становище в місті та регіоні.

23 березня 2016 року в МДУ відбувся Східноукраїнський форум «Відновлення через діалог: «Острів» Маріуполь» у рамках проекту «Підтримка Національного діалогу заради реформ, справедливості і розвитку». Організаторами були Координатор проектів ОБСЄ в Україні, Посол Вайдотас Верба за підтримки урядів Князівства Ліхтенштейн та Литовської Республіки. Мета заходу – налагодження ефективної комунікації між громадськістю на постраждалих від конфлікту територіях і органами державної влади України. У роботі форумі взяли участь представники громадськості, центральних органів влади, органів місцевого самоврядування, бізнесу, міжнародної спільноти, викладачі та студенти університету. Обговорення актуальних питань відновлення і розвитку Донецького регіону за участю науковців МДУ відбувалося у 5 тематичних групах: «Острів» Маріуполь: інфраструктурні перешкоди на шляху розвитку регіону», «Інвестувати в Донбас: виклики для створення сприятливого бізнес-клімату», «Людський вимір державної політики: права людини та соціальні послуги», «Розмінування в Україні: проблеми та перспективи», «Молодь і освіта в умовах конфлікту». Під час спілкування учасники розглянули шляхи розв'язання проблем

транспортного сполучення, залучення інвестицій в економіку регіону, надання соціальних послуг місцевому населенню, постраждалому під час бойових дій, проведення розмінування територій.

У січні 2017 року Перший заступник Голови Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні Александр Хуг відвідав МДУ та обговорив питання розвитку співпраці вишу зі структурами ОБСЄ та способи врегулювання конфлікту на Донбасі. За підсумками зустрічі були досягнуті домовленості про залучення студентів до участі в освітніх, культурних, волонтерських проектах ОБСЄ, а також про проведення зустрічей із молоддю на регулярній основі.

У березні та травні 2017 року МДУ відвідував керівник представництва Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ у Маріуполі Тер'є Шолсвік, який під час зустрічі зі студентами провів презентацію, що змалювала основні завдання та напрями роботи СММ.

У межах співробітництва з **Представництвом ЄС в Україні** слід відзначити візит до МДУ у березні 2015 року делегації Представництва ЄС в Україні у складі радника з політичних питань Пера Енеруда і прес-аташе Давіда Стуліка. Вони провели зустріч зі студентами щодо умов запровадження безвізового режиму, способів підтримки малого і середнього бізнесу, ефективності спрямованих проти Росії санкцій тощо.

У жовтні 2015 року Маріупольський державний університет відвідала делегація послів країн-членів Європейського Союзу. У її складі прибули Посол, Голова Представництва ЄС в Україні Ян Томбінські, Посол Франції Ізабель Дюмон, Посол Греції Вассіліс Пападопулос, Посол Кіпру Васос Чамберлен, Посол Чехії Іван Почух. Головною метою візиту дипломатичних представників європейських країн було відкриття 21-го Інформаційного центру ЄС на базі університету. Діяльність цього центру спрямована на розвиток співпраці між ЄС та Україною шляхом забезпечення вільного доступу громадськості й наукової спільноти до онлайн-інформації та публікацій про Європейський Союз. Окрім того, подібні центри надають допомогу у виконанні наукових досліджень із питань

європейської інтеграції, займаються організацією інформаційно-просвітницьких заходів.

У 2017 році у Львові відбулась зустріч координаторів інформаційних центрів Європейського Союзу в Україні. МДУ представляла старший викладач кафедри філософії та соціології Катерина Трима. Учасники щорічної зустрічі обговорили перспективні напрями співпраці та проведення спільних заходів інформаційних центрів і Представництва ЄС в Україні, дізналися про можливості для молоді у межах програм ЄС (Еразмус+ , Горизонт 2020, Creative Europe), про інформаційні джерела Представництва ЄС.

У травні 2017 року у Маріупольському державному університеті відбувся День кар'єри, організований Інформаційним центром ЄС у Маріуполі за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні та Громадської організації «Фундація “Відкрите суспільство”». На відкриття Дня кар'єри до Маріуполя прибули керівник Програм співробітництва Представництва Європейського Союзу в Україні Беренд де Гроот і радник з питань преси та інформації Представництва ЄС в Україні Вікторія Давидова. А на факультеті філології та масових комунікацій відбулась зустріч студентів зі спеціалістом із питань політики Групи з підтримки України Представництва ЄС Бенедіктом Германном. Тема заходу – «Процеси децентралізації в Україні, погляд ЄС».

У червні 2017 року на базі МДУ відбувся відкритий форум «Відновлення і розвиток Донбасу», організований за підтримки Представництва ЄС в Україні, Програми розвитку ООН, Агентства ООН у справах біженців та Міжнародної організації з міграції. В обговоренні актуальних питань розвитку регіону взяли участь керівництво парламенту, уряду, облдержадміністрації, а також студенти, викладачі та співробітники маріупольських вишів, громадські активісти й інші представники громадянського суспільства. У складі делегації учасників університет уперше відвідали Європейський комісар із питань розширення і політики добросусідства Йоганнес Ган і Посол ЄС в Україні Хюг Мінгареллі.

Візити очільників дипломатичних місій зарубіжних держав до МДУ є результатом ефективного міжнародного співробітництва університету. Не перший рік виш активно підтримує європейський вектор розвитку української держави, є учасником численних міжнародних проектів, які фінансуються організаціями Євросоюзу.

Досвід реалізації міжнародних проектів викладачами і студентами

Упродовж 2012–2013 років на базі МДУ працювала *Літня академія європейського права*, участь у роботі якої взяли представники престижних університетів України за підтримки Європейської організації публічного права, Європейської арбітражної палати та Асоціації юридичних ЗВО країн СНД. Упродовж двох тижнів учасники Академії слухали лекції представників наукових шкіл Великобританії, Греції та України. Після закінчення роботи слухачі отримали сертифікати міжнародного зразка Академії європейського права.

У межах проекту Темпус «*Розвиток професійно орієнтованих курсів*» (*MODEP: MOdernisation et DEveloppement de cours Professionalisés ETF-JP-00408-2008*), який реалізовувався консорціумом університетів на чолі з французькими партнерами, отримано комп'ютерний клас, спеціалізовані програми для вивчення англійської та французької мов, сервер дистанційного навчання. З студенти МДУ після складання іспитів були зараховані до групи Майстер 1 і навчалися у Маріуполі, Києві й Клермон-Феррані (Франція). 5 викладачів МДУ відвідали Університет Клермон-Ферран (Франція) для вдосконалення рівня викладання французької мови, а також узгодження робочих планів. У жовтні 2012 року представник МДУ взяв участь у звітно-координаційних зборах учасників проекту на базі Університету «Овідіус» м. Константа (Румунія). Під час цієї зустрічі учасники проекту звітували про виконану роботу в рамках вказаного проекту, а також затвердили підсумковий звіт, який був надісланий до Європейської Комісії.

У межах реалізації програми Еразмус+ рішенням керівництва Полонійної академії в Ченстохові (Польща) з 2012 року студентам

МДУ щорічно надаються спеціальні стипендії із метою навчання в межах бакалаврських та магістерських програм. За цією програмою студенти отримують подвійні дипломи обох вишів. Усього в цій програмі взяли участь 10 студентів МДУ.

Майстер-план «Чисте повітря для Маріуполя». Учасники проекту: Донецька обласна державна адміністрація, Маріупольська міська рада, компанія «Систем Кепітал Менеджмент», німецька компанія «Тюф Норд», Маріупольський державний університет, Брандербурзький університет, Генеральне консульство ФРН у Донецьку, а також низка німецьких фахівців. Мета проекту – підвищення рівня екологічної освіти населення м. Маріуполя, проведення роботи з метою зменшення шкідливих викидів у атмосферу міста. Фінансування проекту здійснюється за рахунок коштів Міністерства закордонних справ Німеччини.

У МДУ реалізується *проект Єврокомісії з мовної політики LLP-КА2-Languages (Greek why not? Реєстраційний номер проекту 511657-2010-LLP-GR-КА2-КА2МР)*. Строки реалізації проекту – 2011–2013 роки. Учасниками консорціуму університетів та організацій проекту, окрім МДУ, є Страсбурзький університет (Франція), Університет Анкари (Туреччина), Британський коледж (Греція), Університет Аргірокастро (Албанія), Центр елліністичних досліджень і видань (Греція). Основна мета проекту – розробка серії підручників із новогрецької мови та покращення навчально-методичного забезпечення викладання новогрецької мови в Україні та країнах СНД. Фінансування проекту здійснюється за рахунок коштів Єврокомісії.

Програма прикордонного співробітництва Чорного моря проекту АЛЕКТОР, яка передбачає розвиток спадкового туризму в Україні за рахунок розробки туристичного маршруту «Греки Приазов'я: історія, традиції, звичаї» в межах міжнародного проекту з перспективою залучення вітчизняних та іноземних туристів. Учасники проекту: Греція, Туреччина, Болгарія, Румунія, Грузія та Україна. Проект фінансується Європейською Комісією. Термін реалізації: 2015–2016 роки.

Програма Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні на поширення мирної риторики. У 2015 році МДУ і ТРК «Євростудія» виграли грант Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні на поширення мирної риторики. Проект тривав із вересня 2015 року до січня 2016 року і сприяв підвищенню якості інформування населення. За результатами проекту проведено серію тренінгів відомих зарубіжних та українських фахівців у галузі медіа; створення соціальної реклами, програм у ЗМІ, присвячених мирній риторичі, а також програм діалогічного характеру, побудованих на принципах суспільного мовлення. Проведена робота з громадськими організаціями міста для координації та розвитку різних форм волонтерської діяльності, спрямованої на досягнення миру і злагоди у суспільстві.

Проект «Дистанційне навчання українознавчих курсів для учнів із тимчасово окупованих територій». Проект реалізується Маріупольським державним університетом, Донецьким обласним інститутом післядипломної освіти та Маріупольським НМЦ за підтримки Міністерства освіти і науки України, Міністерства закордонних справ Литовської Республіки, Посольства Литви в Україні та організації «Lithuanian Development Cooperation». Він передбачає створення умов для доступної та якісної освіти для учнів 9-11 класів, які не мають змоги вивчати деякі предмети, пов'язані з українською мовою і культурою. Проект спрямований на школярів, які проживають в зоні проведення АТО і на тимчасово окупованій території України. За підсумками проекту на навчальному порталі університету були розміщені електронні курси з української мови, української літератури, історії України (6-9 та 10-11 класи), фізичної та соціально-економічної географії України. Курси містять теоретичний матеріал, практичні завдання та перелік корисної літератури й інтернет-ресурсів, що допоможуть під час вивчення українознавчих дисциплін. Розробкою курсів займалися вчителі маріупольських шкіл, співробітники Маріупольського науково-методичного центру, викладачі МДУ. Основною умовою проекту є надання доступу до онлайн-курсів без необхідності проходити

реєстрацію і завантажувати особисті дані, що особливо важливо для школярів, які проживають на непідконтрольній Україні території.

Проект Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок». Проект реалізується за участі провідних вишів Естонії, Польщі, Швеції та Литви. Від України до проекту долучилися Львівський національний університет імені Івана Франка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова й Маріупольський державний університет. Координаторами проекту є Університет м. Тарту (Естонія), а на національному рівні – ЛНУ імені Івана Франка. Мета проекту – сприяти розвитку вищої освіти в Україні та допомогти університетам відповідати найвищим освітнім стандартам. Окрім того, проект допоможе вітчизняним вишам встановити зв'язки з університетами-партнерами в Європі, залучити іноземних студентів та здійснювати наукові розвідки у Балто-Чорноморському регіоні, досліджуючи його історичний, політичний, економічний та культурний розвиток. У межах проекту на спеціальності «Міжнародні відносини» МДУ будуть впроваджені навчальні модулі, пов'язані з Балто-Чорноморськими студіями, а у майбутньому спільно із зарубіжними університетами буде розроблена магістерська програма, у межах якої студенти досліджуватимуть національне та міжнародне співробітництво між країнами регіону і перспективи регіону в контексті європейської інтеграції та регіонального співробітництва. Програма буде орієнтована як на українських, так і на іноземних студентів, чиї академічні інтереси або практична діяльність тісно пов'язані з Балтійським та/або Чорноморським регіонами. За умовами проекту на базі університету буде створений центр вивчення Балто-Чорноморського регіону, оснащений сучасною технікою і тематичною літературою.

Діяльність міжнародних центрів у МДУ

Інститут українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень

До складу Інституту входять науково-дослідні відділи українсько-грецької дружби, історії еллінізму країн Причорномор'я,

історії та культури греків України. На базі інституту проводяться наукові дослідження з історії та культури греків, науково-практичні семінари та круглі столи за участі представників закордонних університетів. Так, щорічно у березні на базі Центру українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень відбувається конкурс Науковий дебют «Мовна, літературна та культурна спадщина греків Приазов'я» для старшокласників, які вивчають новогрецьку мову, та студентів 1 курсу спеціальності «Мова та література (новогрецька)». У квітні відбувається Науково-практична конференція студентів за підсумками проведення Міжнародного конкурсу наукових та реферативних робіт із новогрецької мови та літератури серед молодих учених (в режимі он-лайн). У травні проводиться круглий стіл «Актуальні проблеми лінгвістики, літератури та художнього перекладу». На базі Інституту проводиться усна частина II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з новогрецької мови. Також на базі інституту регулярно відбуваються науково-методичні семінари викладачів кафедри грецької філології.

Представництво Європейської організації публічного права в Україні

МДУ є членом Ради директорів Європейської організації публічного права (ЄОПП), і на базі університету функціонує представництво цієї організації в Україні, науково-методичні матеріали для якого надаються ЄОПП.

Італійський культурний центр та представництво міжнародної Спілки «Данте Аліг'єрі»

Здійснює успішну діяльність на базі МДУ Італійський культурний центр та представництво Спілки «Данте Аліг'єрі». Основними напрямками діяльності цих структур залишаються вивчення італійської мови й популяризація італійської культури. Щоденно оновлюються інформаційні сторінки ІКЦ у соціальних мережах із метою поширення й популяризації італійської мови, літератури та культури. За участі ІКЦ кращі студенти та викладачі отримали стипендії Міністерства закордонних справ Італії на навчання в університетах Італії. Також у приміщенні Центру відбувається показ

художніх фільмів мовою оригіналу та надається можливість перегляду італійського телебачення для всіх, хто бажає. Італійський культурний центр МДУ входить до складу комітету Premio Strega – однієї з найпрестижніших італійських премій у галузі літератури. На базі Італійського культурного центру МДУ відбуваються тематичні заходи, пов'язані з італійською культурою і мистецтвом. Так, щорічно проводиться Тиждень італійської мови у світі.

Польський культурний центр

У МДУ стабільно розвивається Польський культурний центр, на базі якого працює бібліотека польськомовної літератури з історії, культури Польщі, проводяться дні мови, історії, культури Польщі. Триває вдосконалення технічного оснащення центру, збагачення фондів бібліотеки центру підручниками, посібниками з електронними носіями завдяки підтримці фондів «SemperPolonia», «Допомога полякам на Сході», а також Міністерства науки та культури Польщі. Продовжує функціонувати сайт Центру польської культури (<http://centrumpl.in.ua>), створений на виконання гранту Фонду «SemperPolonia», що значно розширює можливості центру завдяки розвитку інтерактивності та напрацюванню студентами навичок, необхідних для сучасного фахівця з філології та перекладу. Окрім того, згаданий сайт дає можливість проводити наукові форуми в онлайн-режимі. Сайт містить інформацію з лінгвокраїнознавства Польщі (історія, культура, географія), про стажування у вишах Республіки Польща, умови та форми отримання сертифікатів із польської мови, а також методичні розробки та завдання з курсу «Практичний курс польської мови та переклад». На базі центру проходять заняття з польської мови та літератури, курси польської мови для студентів МДУ та жителів міста. Студентами спеціальності «Переклад (українська, російська, польська)» розроблюється тема «Зіставне вивчення польської, української та російської мов». Польський культурний центр МДУ був залучений до проведення IV Інтернет-конференції «Актуальні проблеми славістики», круглого столу «Думка і мова»: система наукової поетики О.О. Потебні». У роботі конференції та круглого столу взяли участь студенти та викладачі

польських вишів. Окрім наукового напряму функціонування центру, на його базі проводиться і культурно-просвітницька робота зі студентами: перегляд відомих кінострічок польського кінематографу, щорічний конкурс «ПереКЛАДач», святкування Дня Незалежності Польщі, святкування польських Анджейок. Використання можливостей Центру польської культури, що створений з урахуванням усіх сучасних форм навчання іноземній мові, інноваційних форм роботи зі студентами спеціальностей, які вивчають польську мову та є майбутніми перекладачами з польської мови, дає змогу підготувати конкурентоспроможних спеціалістів для сучасної викладацької, наукової та бізнесової сфер діяльності.

Ізраїльський культурний центр

За активної підтримки Ізраїльського культурного центру у місті Дніпрі та Посольства Держави Ізраїль в Україні на базі МДУ діє Ізраїльський культурний центр, у якому всі охочі студенти і викладачі МДУ та мешканці Маріуполя можуть вивчати іврит, історію, культуру Ізраїлю. Завдяки співпраці з Ізраїльським культурним центром у м. Дніпрі у МДУ створена бібліотека навчальної та художньої літератури і періодичних видань, яка зараз налічує понад 200 джерел.

Китайський культурний центр

В університеті також функціонує культурний центр, діяльність якого спрямована на вивчення китайської мови, історії та культури. Навчально-методичними матеріалами центр забезпечують партнери МДУ з КНР – Цицикарський університет, Янченський університет та ін., від яких була отримана значна кількість навчально-методичної літератури, посібників та підручників для забезпечення потреб викладання китайської мови за різними рівнями. Завдяки діяльності китайського культурного центру МДУ активно співпрацює з Асоціацією українсько-китайської співдружності, в межах угоди з якою до університету прибувають на навчання студенти з КНР.

Центр гендерних досліджень та освіти

У МДУ активно функціонує Центр гендерних досліджень та освіти. На базі центру проводяться тренінги, надається консультативна допомога жителям регіону. Центр гендерних досліджень та освіти став

співорганізатором фотовиставки «Жінки та конфлікт в Україні», що відбувалася з 04.12.2015 р. до 15.12.2015 р. У 2016 р. Центр гендерних досліджень та освіти став співорганізатором дискусії на тему «Виходячи за межі (не)відомого: жіночий досвід війни» за участю авторок досліджень – Оксани Кісь, Катерини Кобченко, Тетяни Пастушенко. Під час обговорення відбулася презентація збірника «Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: Гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства». У грудні 2017 року представники Центру взяли участь у триалозі «Партнерство в запобіганні торгівлі людьми та виявлення постраждалих від торгівлі людьми», що проводився на базі Центрального районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Маріупольської міської ради, Донецькою обласною лігою ділових і професійних жінок у межах проекту ОБСЄ «Поширення національного механізму взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми в Україні». Також розвивається студентська наука, проводиться робота з написання кандидатських і докторських дисертацій із гендерної проблематики, розроблені й викладаються студентам університету спецкурси «Гендерна безпека», «Гендерна політика в міжнародних відносинах», «Правове регулювання гендерних питань», «Гендерна освіта в сім'ї та в дошкільних навчальних закладах», «Проблеми гендерної освіти», «Гендерні студії» тощо.

Міжнародний центр із навколишньо-природного середовища

На базі центру проводяться відеоконференції, майстер-класи з екологічної освіти. Маріупольський державний університет бере активну участь у реалізації ініціативи Генерального консульства ФРН у Донецьку, що зараз розташоване у м. Дніпрі, з розробки та впровадження Майстер-плану «Чисте повітря для Маріуполя». Цей план фінансує Міністерство закордонних справ Німеччини. Окрім того, учасниками проекту стали: Донецька обласна державна адміністрація, Маріупольська міська рада, компанія «Систем Кепітал Менеджмент», німецька компанія «Тюф Норд», а також низка німецьких фахівців. Мета даного проекту – підвищення рівня

екологічної освіти населення м. Маріуполя, а також розробка заходів щодо зменшення шкідливих викидів у атмосферу Маріуполя. Засідання та збори учасників проекту з аналізу результатів впровадження майстер-плану та розробки його подальших етапів відбуваються на базі МДУ.

Навчальна телестудія «МДУ-медіа»

На факультеті філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету активно функціонує сучасна відеостудія під назвою «МДУ-медіа», створена у 2011 році завдяки гранту, отриманому МДУ від Посольства США в Україні. У навчальній лабораторії, що оснащена сучасною професійною технікою, створені всі умови для навчальної практики студентів, підготовки бакалаврських робіт, виробництва циклів відеолекцій, моделювання виробничих ситуацій під час навчальних занять. Навчальна телестудія дозволяє запроваджувати інтерактивні методи навчання на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, моделювати робочі ситуації. Вона допомагає майбутнім фахівцям у галузі журналістики й реклами та зв'язків із громадськістю вдосконалювати практичні навички дикторської майстерності, відеомонтажу, редагування відеоматеріалу. На базі телестудії проходять тренінги, майстер-класи, семінари провідних міських та відомих українських журналістів. У 2015 році МДУ і ТРК «Євростудія» виграли грант Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні на поширення мирної риторики. Термін реалізації проекту – півроку. Названий проект передбачав тренінги відомих зарубіжних та українських фахівців у галузі медіа; створення соціальної реклами, програм у ЗМІ, присвячених мирній риториці, а також програм діалогічного характеру, побудованих на принципах суспільного мовлення. У 2016 році на базі телестудії під егідою Фонду Фрідріха Науманна за Свободу відбувалися тренінг на тему «Стандарти журналістики у висвітленні конфліктів» і семінар «Як висвітлювати адміністративну реформу та децентралізацію». Завдання подібних заходів полягає в наданні майбутнім журналістам знань, корисних зараз для них як студентів і актуальних у майбутньому при реалізації себе в обраній

професії. З початку 2017–2018 навчального року на базі навчальної лабораторії почала працювати «Творча майстерня» журналіста, редактора, теле- та радіоведучого, медіа-тренера, голови правління ГО «Громадське радіо» А.В. Куликова. На сьогодні, в межах роботи навчальної лабораторії, студенти 4 курсу кафедри соціальних комунікацій проходять навчально-виробничу практику. Кращі роботи студентів із тележурналістики будуть уведені до програми телеканалу «Маріупольське телебачення», а кращі роботи з радіовиробництва потраплять до ефіру ПРАТ «ТРК«Євростудія».

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс»

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» – найбільша в Україні бібліотека грецької літератури з фондом понад 16 тисяч видань. Формування фондів бібліотеки елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» розпочалося у 2005 році, коли МДУ відвідали Президент благодійного Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» Анастасіос Пол Левендіс та Директор Фонду, Почесний професор МДУ Васос Карайоргіс. На момент відкриття фонди бібліотеки становили 6285 джерел. Із них: 4786 – книги загального фонду Маріупольського державного університету; 1499 – книги з Фонду «Анастасіос Г. Левендіс». Щорічно фонди бібліотеки поповнюються майже на 500 джерел переважно з історії, мовознавства, методики викладання, педагогіки, літератури. За останні роки бібліотеку відвідали представники вищих навчальних закладів Києва, Одеси, Львова, Афін, Салонік та Яніни (Греція). Неодноразово з візитом до бібліотеки приїздили директори Фонду «Анастасіос Г. Левендіс» Васос Карайоргіс і Хараламбос Бакірдіс. Також бібліотеку відвідали Генеральні Консули Греції в Маріуполі: Софія Маллі, Дімітріс Папандреу, Елені Георгіопулу, письменник Стеліос Еллініадіс, поет Міхаліс Піеріс, Президент Грецької Республіки Каролос Папуляс, професор прикладного мовознавства відділення початкової освіт Університету Західної Македонії Елені Гриви та завідувач відділення мови, філології та культури країн Причорномор'я Університету Фракії імені Демокріта Марії Дімасі. голова координаційного комітету Міжнародного товариства друзів Н. Казандзакіса Георгіос Стасінакіс,

Надзвичайний і Повноважний Посол Грецької Республіки в Україні Георгіос Пукаміссас, заступник Міністра юстиції України з питань євроінтеграції Сергій Петухов, а також представники делегацій з багатьох країн Європи.

Інформаційний центр Європейського Союзу

21 жовтня 2015 року на базі Маріупольського державного університету Голова Представництва ЄС в Україні Ян Томбінські відкрив 21-й Інформаційний центр ЄС в Україні. Його діяльність спрямована на розвиток співпраці між ЄС та Україною шляхом забезпечення вільного доступу громадськості й наукової спільноти до онлайн-інформації та публікацій про Європейський Союз. Крім того, центр надає допомогу у виконанні наукових досліджень із питань європейської інтеграції, займається організацією інформаційно-просвітницьких заходів. Так, у грудні 2015 року в рамках інформаційної кампанії «Будуймо Європу в Україні» від Представництва ЄС в Україні на базі центру відбулася лекція-обговорення на тему енергозбереження. Учасникам заходу була презентована інформація про групові та індивідуальні практики з енергозбереження, про найкращі європейські стратегії з підвищення енергоефективності з метою втілення і поширення цих ідей в Україні. У 2016 році за підтримки та координації Інформаційного центру Європейського Союзу у Маріуполі був організований Бібліотечний кластер інноваційних послуг у галузі дозвілля «Бібліотека у 3D форматі», у межах якого Центральна бібліотека ім. В.Г. Короленка представила Пункт європейського інформування «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся у бібліотеках». Під час презентації маріупольцям роздавали друковану продукцію і розповідали про послуги, що надаються Пунктом. У 2017 році за підтримки Центру був проведений комунікативний захід «Дні кар'єри», в якому взяли участь керівник Програм співробітництва представництва Європейського Союзу в Україні Беренд де Гроот та радник із питань преси та інформації Представництва ЄС в Україні. Учасники мали змогу поспілкуватися з роботодавцями, пройти безкоштовні тренінги та здобути навички, необхідні для успішного працевлаштування –

оформлення резюме згідно з європейськими вимогами. Корисним був тренінг із психологічної та теоретичної підготовки до співбесіди з роботодавцем.

Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті

Здобуття вищої освіти в Україні іноземними студентами користується великим попитом. Наразі в Україні навчається 64066 іноземних громадян зі 147 країн світу. За даними Українського державного центру міжнародної освіти найбільша кількість студентів навчається з таких країн, як Азербайджан (14,5%), Індія (12,1%), Туркменістан (10,2%), Марокко (7,2%), Грузія (5,6%), Нігерія (5,4%), Йорданія (3,8%), Узбекистан (3,4%), Китай (3,2%), Єгипет (3,1%). Лідерами за кількістю іноземних студентів є Харківський національний медичний університет (4600 осіб), Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (4199 осіб) і Міжрегіональна Академія управління персоналом (3036 осіб). Найбільш популярними спеціальностями, за якими навчаються іноземні громадяни, є медичні, юридичні, економічні, інженерні та інші спеціальності.

Маріупольський державний університет має ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямами підготовки (спеціальностями) та на підготовку іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади (наказ МОН України № 102-л від 22.05.2017).

Університет активно залучає до навчання студентів – громадян іноземних держав. Так, у 2014 р. в університеті навчались 130 осіб, у 2015 р. – 140 осіб, у 2016 р. – 99 осіб, у 2017 р. - 102 особи з таких країн: Азербайджан, Бангладеш, Білорусь, Вірменія, Гвінея, Греція, Камерун, Китай, Нігерія, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан тощо). У 2017 - 2018 навчальному році до МДУ на ОС «Бакалавр» і ОС «Магістр» вступили 29 іноземних громадян, а на підготовчі курси Центру довузівської підготовки та по роботі з іноземними студентами – 36 іноземців.

Загалом, можна прослідити значний зріст кількості іноземних осіб, що здобувають освіту у МДУ, що є результатом плідної роботи адміністрації університету щодо набору іноземного контингенту. Іноземні студенти МДУ показують високій рівень професійної підготовки, прагнення до знань і беруть активну участь у науковому та громадському житті університету.

Університет у важких умовах 2014-2016 років зберіг контингент іноземців та планує його збільшення за активного сприяння міської, обласної влади, іноземних посольств та партнерів. Діяльність МДУ щодо підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) та до вступу у виші України у частині дотримання законодавства у сфері міграції постійно перевіряється Державною міграційною службою України, Державною прикордонною службою, ГУ Національної поліції в Донецькій області, Управлінням СБУ в Донецькій і Луганській областях, прокуратурою Донецької області тощо.

Результати міжнародної співпраці університету сприяють удосконаленню навчально-виховного процесу, створюють умови для розвитку наукової діяльності викладачів і підвищення їх кваліфікації, розширюють джерела фінансування МДУ за рахунок активного залучення іноземних ресурсів, що сприяють розвитку матеріально-технічної бази університету. Активний розвиток міжнародних зв'язків, які сьогодні реалізує МДУ, сприяє успішній реалізації всіх інших напрямів діяльності університету: навчально-виховному процесу, науковим дослідженням, зміцненню матеріально-технічної бази тощо. Висока динаміка і результативність їх розвитку ще раз доводять, що реалізація інтеграційної взаємодії залежить від рішень не тільки урядових структур.

Конструюючи та розвиваючи власну модель міжнародної діяльності, визначаючи шляхи її подальшої реалізації, МДУ орієнтується не тільки на економічні, соціально-політичні реалії розвитку українського суспільства, але й враховує загальноцивілізаційні тенденції розвитку європейської освіти, зокрема вищої університетської освіти. Різноманітні форми реалізації міжнародних

програм, які сьогодні реалізуються в МДУ, забезпечують: обмін сучасними педагогічними технологіями, використання в навчальному процесі кращого зарубіжного досвіду викладання, поширення досягнень вищої школи України, і найголовніше – спрямовані на якісну підготовку випускників, підвищення їх конкурентоспроможності на національному і світовому ринках праці.

Список використаної літератури до розділу 2

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф; сокр. пер. с англ.; научн. ред. и авт. предисл. Л. И. Евенко. – Москва : Экономика, 1989. – 519 с.
2. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанка – Прага – Берлін) / упоряд. : М. Ф. Степко, Я. Я. Боллюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Київ, Тернопіль : Видавництво ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
3. Булатова О. В. Глобалізація та регіоналізація вищої освіти / О. В. Булатова, Г. О. Черніченко // Наука та освіта в сучасному університеті в контексті міжнародного співробітництва : зб. матер. міжнар. наук.-практ.ї конф., м. Маріуполь, 23-25 травня 2011 р. – Маріуполь : МДУ, 2011. – С. 477-479.
4. Булатова О. В. Розвиток університетської освіти в сучасних умовах глобальної регіоналізації / О. В. Булатова, Ю. І. Чентуков // Інтернаціоналізація як фактор конкурентоспроможності сучасного університету : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 25-26 травня 2017 р. – Маріуполь : МДУ, 2017. – С. 12-14.
5. Верхоглядова Н. І. Економічний вимір якості вищої освіти як складової національної конкурентоспроможності : моногр. / Н. І. Верхоглядова. – Донецьк : Вид-во ДНУ, 2004. – 196 с.
6. Градова А. П. Стратегія економічного управління підприємством / А. П. Градова. – Київ, 1999. – 211 с.
7. Данільян О. Г. Пошук оптимального поєднання державного регулювання і саморегулювання ринку / О. Г. Данільян // Актуальні проблеми державного управління. – 2000. – № 2. – С. 13-19.
8. Дзвінчук Д. І. Державне управління освітою в Україні: тенденції і законодавство : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук. – Київ : Нічлава, 2003. – 240 с.
9. ДІНЗ вивчає питання організації вступної кампанії в 2016 році, зокрема прийому іноземних громадян [Електронний ресурс]